

ת"פ 31797/10/15 - מדינת ישראל נגד שריף עבדאלגוואד

בית משפט השלום בפתח תקווה
ת"פ 31797-10-15 מדינת ישראל נ' עבדאלגוואד

בפני כבוד השופטת אליאנא דניאלי
בעניין: המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם שריף עבדאלגוואד

גזר דין

לפני בקשת שירות המבחן לדיון מחודש בעונשו של הנאשם, נוכח אי ביצוע צו המבחן שהוטל עליו, בשל מעצרו בתיק אחר.

הרקע לבקשה וגזר הדין המקורי

הנאשם הורשע על סמך הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של ניסיון גניבת רכב, בכך שביום 11.10.15, פתח רכב שחנה בפתח תקווה, וניסה להניעו באמצעות קוד ומפתח מותאם.

בהתאם להסדר אליו הגיעו הצדדים, הופנה הנאשם לקבלת תסקיר שירות המבחן וכן לקבלת חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השרות, מבלי שגובשו הסכמות עונשיות.

בפני בית המשפט הונחו 4 תסקירים, אשר לימדו כי חרף עברו הפלילי של הנאשם, דפוסי ההתנהגות העברייניים והתמכרותו לסמים, הוכיח הנאשם כי הוא נחוש לעריכת שינוי בחייו, בדיקות השתן שמסר היו נקיות מסמים והוא הופנה למסגרות טיפוליות שונות ושולב בהן בהצלחה. עם חלוף הזמן והגשת התסקירים השונים, הצטיירה בפני בית המשפט תמונה חיובית, של מי שמחויב לעריכת שינוי משמעותי, מבטא מוטיבציה, ומבצע שיפור בכל היבט בחייו.

לאור התהליך השיקומי שעבר הנאשם, המליץ שירות המבחן לסיים את ההליך המשפטי במאסר שירוצה בעבודות שרות,

עמוד 1

ולהשית על הנאשם צו מבחן.

חרף המלצת שירות המבחן, עתרה המאשימה להשית על הנאשם עונש מאסר ברף הנמוך של מתחם העונש ההולם את העבירה דנן, אשר נע לטענתה, בין 10 ל-16 חודשי מאסר. זאת, בשים לב להליך השיקום ונסיבותיו של הנאשם, ומנגד הדגישה את חומרת העבירה, שיקולי גמול והרתעה, את עברו הפלילי המכביד של הנאשם הכולל שורה ארוכה של עבירות, המאסרים הממושכים שריצה ואת העובדה כי ביצע את העבירה דנן חודש לאחר ששוחרר ממאסר קודם.

ב"כ הנאשם עתר מנגד לאמץ את המלצת שירות המבחן, בשים לב להליך השיקומי המשמעותי בו החל הנאשם, ובשים לב לחלוף הזמן ממועד ביצוע המעשה ולכך שלא הוגשו בעניינו כתבי אישום נוספים. נטען כי לראשונה בחייו עולה הנאשם על דרך שיקום משמעותית.

גם הנאשם, בדברו האחרון לעונש, הביע צער והודה על ההזדמנות אותה קיבל.

בגזר הדין, קיבל ככלל כב' השופט טרסי את מתחם הענישה לו טענה המאשימה.

הוא ציין כי העבירה בגינה נותן הנאשם את הדין היא עבירה נפוצה, לצידה משיתים בתי המשפט ענישה מחמירה. כן עמד על כך שהמעשה אותו ביצע הנאשם הוא מעשה מתוכנן, הנלמד מכך שהנאשם הגיע למקום כשהוא מצויד במפתח מותאם.

בית המשפט סקר את נסיבות חייו של הנאשם, אשר ניהל אורח חיים עברייני לאורך שנים, וכן התמכר לסמים. עם זאת, לאור תסקיר שירות המבחן אשר לימד כי הנאשם נחוש לעבור שינוי משמעותי ומעמיק בחייו, והפגין מוטיבציה להליך טיפולי ממושך, בחר כב' השופט טרסי לסטות ממתחם העונש ההולם, תוך שהזהיר את הנאשם כי המבחן הוא גורם מרתיע, ובאם לא יעמוד בתנאי הצו, ניתן יהא לשוב ולגזור את דינו.

משכך, נגזרו על הנאשם ביום 5.4.17, 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שרות, ענישה נלווית וצו מבחן לתקופה בת 18 חודשים.

בקשת שרות המבחן

חרף הסטייה ממתחם העונש ההולם, וחרף המוטיבציה אותה ביטא במסגרת התסקירים, התברר כי הנאשם הכזיב והפר את האמון שניתן בו במסגרת גזר הדין, וכבר ביום 25.7.17 שב ונעצר, בחשד לביצוע ריבוי עבירות של גניבת רכבים ועבירות נוספות, בחודשים מאי-יולי 17'.

נוכח דברים אלו, הגיש שירות המבחן ביום 20.12.17 בקשה להפקעת צו המבחן.

שירות המבחן ציין בבקשתו כי להערכתו זקוק הנאשם לענישה סמכותית ומוחשית, אשר תציב לו גבולות ברורים.

השתלשלות ההליך לאחר בקשת ההפקעה, וטיעוני ב"כ הצדדים לעונש

ביום 21.1.18 הופקע צו המבחן ע"י כבוד השופט טרסי.

מאז נדחה הדיון מספר פעמים, בין היתר לבקשת ההגנה לבחון צירוף תיק זה לתיק החדש בגינו נעצר הנאשם. בסופו של דבר לא צורף התיק לתיק הנוסף, והצדדים טענו לעונש מחדש.

ב"כ המאשימה הזכירה כי במסגרת הטיעונים לעונש טרם גזירת הדין לראשונה, עתרה למתחם ענישה של 10-16 חודשי מאסר, אז ביקשה למקם את הנאשם ברף התחתון של המתחם לאור הליך השיקום שעבר.

משאושר המתחם על ידי בית המשפט, והתברר שהנאשם לא היה ראוי לאמון שניתן בשיקומו ולחריגה מהמתחם, עתרה לגזור את דינו מחדש, ולמקמו הפעם ברף העליון של המתחם.

ב"כ הנאשם טענה מנגד כי במסגרת התיק החדש הושתו על הנאשם 98 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. היא טענה כי במסגרת אותו גזר דין לא הורה בית משפט השלום ברמלה על קיזוז מלוא ימי המעצר, וכן עמדה על כך שלאחר מעצר הנאשם בתיק הנוסף, ומשלא סיים הנאשם לרצות את עבודות השירות שהושתו עליו בתיק זה, הופקעו 154 ימים, אותם ריצה הנאשם במאסר של ממש. בנסיבות אלו, טענה כי לא ניתן להשית על הנאשם מאסר נוסף, משהושתו עליו בגזר הדין המקורי 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, ומשהושת עליו בנוסף למאסר זה גם צו מבחן.

דין והכרעה

הנאשם שבפני נתן את הדין בגין ניסיון לגניבת רכב, וכמבואר לעיל, נוכח התרשמות שירות המבחן ובית המשפט כי הנאשם ערך ניסיונות שיקומיים משמעותיים, מצא בית המשפט לסטות ממתחם העונש ההולם, ולהשית על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, לצד צו מבחן בן 18 חודשים ושני מאסרים מותנים.

גזר הדין ניתן בחודש אפריל 17', ואולם זמן קצר לאחר מכן נעצר הנאשם, במה שהוכח בדיעבד כהפרה בוטה של האמון אותו נתן בו בית המשפט.

כאן המקום לציין כי הנאשם נתן את הדין בגין כתב האישום החדש שהוגש כנגדו בבית משפט השלום ברמלה, כאשר על פי הודאתו שם הורשע בקשירת קשר לגניבת רכבים והעברתם לשטחי הרשות הפלסטינאית, יחד עם אחרים. הנאשם הורשע ב-11 אישומים, בחלקם עם שניים אחרים, מעשים אותם ביצע בחודשים מאי-יולי 17'. בית המשפט ציין בגזר הדין כי הנאשם שבפני היה הרוח החיה במעשים, מעורב בכל אישום, וחלקו מרכזי. נקבע כי הוא שימש כ"**בוכנה מרכזית במנוע העברייני של אותה "כנופיה", ובלעדיו לא היו מועברים הרכבים הגנובים לתחומי האזור**". לא למותר לציין כי גם מעשים אלו בוצעו בחלקם באמצעות מפתח מותאם, כבמקרה שבפני.

הנאשם נידון ל-90 חודשי מאסר, ולהפעלה במצטבר של המאסר המותנה לו נידון במסגרת התיק שבפני.

רצף מעשיו העבריינים של הנאשם במסגרת התיק החדש דומה במהותם לעניין שבפניי, אך חמור ממנו - בהתחשב בכך שבכתב האישום החדש נידון הנאשם בשל ריבוי מעשים, בהתחשב בביצוע בצוותא, ובביצוע העבירה המוגמרת ולא נסיון בלבד.

ביצוע מעשים אלו זמן קצר מאד לאחר גזירת הדין בתיק שבפניי, מלמד כי עסקינן במי ששיטה בבית המשפט ובשירות המבחן, והשיקום שלכאורה הושג בעניינו - לא שיקום הוא, אלא התחמקות מליתן את הדין בגין מעשהו, מפני מורא העונש שהיה צפוי בסיומו. משהסתיים הליך זה, שב הנאשם לסורו, מבלי להצדיק ולו מקצת האמון שניתן בו.

סעיף 20(4) לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1966 מכוחו הופקע צו המבחן, קובע כך:

"הוכח להנחת דעתו של בית המשפט שנתן את צו המבחן, שהנבחן לא מילא אחרי הוראה מהוראותיו של צו המבחן, רשאי בית המשפט, בהתחשב, בין היתר, בתקופה שחלפה מיום העמדתו של הנידון במבחן, בדרך שבה עמד במבחן באותה תקופה ובנסיבות אי מילוי הוראות צו המבחן לעשות אחד מאלה:

...

(4) אם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה לפי סעיף 1(1)(ב) - להטיל עליו עונש נוסף על העבירה המקורית במקום צו המבחן, בהתחשב בכל עונש אחר שהוטל עליו על העבירה המקורית."

מכאן, שבית המשפט רשאי להטיל על נאשם עונש נוסף על העבירה המקורית, במקום צו המבחן שהופקע, בהתחשב בעונש הקודם שהוטל.

גזירת הדין נעשית במקרה שכזה, כאילו נגזר הדין בראשונה, אך תוך התחשבות בעונשים להם נידון הנאשם בגזר הדין המקורי. בעיקר מוצאת אני להתחשב בנסיבות הפרת צו המבחן - אין המדובר בנאשם אשר לא מצא כוחות לעמוד בצו המבחן, כדוגמת נאשמים שונים, ולשתף פעולה עם ההליך הטיפולי, אלא במי שהפר ברגל גסה את האמון שניתן בו, וביצע מעשים דומים לזה אותו ביצע במקרה שבפניי - אך חמורים הימנו כמתואר לעיל.

בנסיבות אלו, עסקינן כטענת המאשימה בשיקום למראית עין, ולמעשה באחיזת עיניו של בית המשפט.

בהתחשב בנסיבות הנאשם שבפניי, לרבות העובדה שלחובתו 8 הרשעות קודמות, הוא ריצה מספר מאסרים ממושכים, וביצע את המעשה הנדון חודש בלבד לאחר שחרורו ממאסר קודם, הרי שאלמלא היה בוחר בית המשפט לסטות ממתחם העונש ההולם, לא היה מקום להשית עליו מאסר ברף התחתון של המתחם שנקבע, ולכל הפחות היה מושת עליו עונש בן 12 חודשי מאסר.

בחנית מועד גזר הדין אל מול התיק החדש, מלמדת כי טרם יבשה הדיו על גזר דינו של בית המשפט, ולאחר שנעשו מאמצים ניכרים להביא לכך ששיקומו של הנאשם והדרך שלכאורה עשה, כפי שעלה מתסקירי שירות המבחן - יגברו על כל שיקול אחר, לא השכיל הנאשם למצות את ההזדמנות שניתנה לו, וכמעט מיד שב לסורו.

"העמדת עבריין בפיקוח שרות המבחן כחלק מאמצעי ענישה שיקומית אינו מהווה סוף פסוק. מדובר בענישה המעמידה אותו במבחן, תרתי משמע. היה ויעמוד במבחן ויצא ממעגל הפשיעה, יהיה בכך סוף פסוק. ואולם אם ימעד כי אז יוחזר עניינו לבית המשפט שגזר את דינו אשר יוכל להסיק את המסקנות המתאימות ולגזור את דינו מחדש. מכאן שמעבר לתועלת שיש בשיקום מוצלח, יש גם מעין תעודת ביטוח חלקי למימוש עיקרון ההלימה: לא יעלה השיקום והעבריין יחזור לסורו, יוחזר עניינו לדיון וימומש עקרון ההלימה בגזירת דינו מחדש." (דברי כב' סג"נ (כתוארו דאז) ר. שפירא בעפ"ג 53142-12-16 רחמימוב נ' מדינת ישראל, מיום 17.5.17)

משכך, שעה שצו המבחן הופקע, שבים אנו כאמור אחורה בזמן, למועד גזירת דינו של הנאשם. לבית המשפט מוקנית האפשרות "לחזור בו" מההקלה בעונשו של הנאשם משיקולי שיקום והעמדתו בצו מבחן, ותחת זאת לגזור עליו עונש חדש.

"כל עונש שבית המשפט היה רשאי להטיל עליו כאילו זה עתה הורשע בפניו" (ההדגשה במקור, רע"פ 9795/07, עומר שביטה נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 1.2.09).

בהתאם לחוק, כמבואר לעיל, יש לגזור את הדין בין היתר תוך התחשבות בנסיבות אי מילוי הוראות הצו. קבלת טעוני ההגנה, כאילו לא ניתן להשית על הנאשם מאסר ממש, משנידון למאסר בעבודות שירות (אשר הופקע בחלקו), חוטאת לעקרון לפיו יכול וצריך בית המשפט לגזור את הדין מחדש, כשהפעם -חלף התמקדות בשיקולי השיקום, יש ליתן את הדגש על שיקולי ההרתעה, הגמול והמניעה.

היעתרות לעתירת ההגנה שלא להשית על הנאשם עונש חליפי לצו המבחן, בין אם מאחר שלא ניתן לעשות כן לשיטת ההגנה, ובין אם משום שלא ראוי לעשות זאת, משמיעה כי אזהרת הנאשם במסגרת גזר הדין המקורי, כי באם יפר את צו המבחן ניתן יהא לשוב ולגזור את דינו, היא אזהרה שאין בה ממש.

זאת ועוד, גזירת דינו מחדש של הנאשם הושהתה לבקשת הנאשם אשר שקל לצרף תיק זה לתיק החדש שהוגש נגדו. בסופו של יום בחר הנאשם שלא לעשות כן, והמתין כמעט שנה תמימה לגזירת דינו בתיק החדש טרם הדיון שבפניי. גם בנסיבות אלו, אין בידי לקבל את עתירתו הנוכחית להימנע מענישה נוספת.

נוכח מכלול האמור לעיל, ומתוך הנחה מקלה עם הנאשם כי אלמלא היה בית המשפט סוטה מלכתחילה ממתחם העונש ההולם, היו מושתים עליו 12 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית, ובהתחשב בששת חודשי המאסר שכבר הושתו עליו (בעבודות שירות אשר הופקעו בחלקן), מוצאת אני לגזור על הנאשם ששה חודשי מאסר נוספים, במצטבר לכל

עונש אותו הוא מרצה כעת.

בשולי הדברים יצויין, אשר לטענות ב"כ הנאשם כי בית משפט השלום ברמלה לא ניכה לנאשם במסגרת גזר הדין את כל ימי המעצר, הרי שטענה זו אינה יכולה למצוא מענה בגזר דין זה, משהנאשם לא היה עצור משך אותה תקופה בתיק זה אלא בתיק האחר. לפיכך, ככל שסבורה ההגנה כי היה מקום לנכות במסגרת התיק האחר את מלוא ימי המעצר, עליה לפעול במסגרת אותו תיק, ולא לעתור לריפוי הפגם, ככל שזה קיים, במסגרת תיק זה.

העתק גזר הדין יישלח לשירות המבחן.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, י"ז טבת תשע"ט, 25 דצמבר 2018, במעמד הצדדים.